

De dolle achtbaanrit van het voormalige staatsbedrijf KPN

Patrick Bernhart en Jan Maarten Slagter:
De Koude Kermis van KPN.

Prometheus,
328 blz. € 24,95

Ja, dat waren nog eens tijden. Dat je maanden op een telefoonaansluiting moest wachten. En dat een nieuwe topman van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie dus een goeie beurt kon maken bij zijn politieke broodheren met de belofte dat hij de wachttijd zou terugbrengen tot twee weken. Dat was eind jaren tachtig van de vorige eeuw. De organisatie die toen PTT heette was een af-

deling van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en had het monopolie op postbezorging en telefoonverkeer. De PTT is nu KPN. De afkorting van Koninklijke PTT Nederland, een naam die toenmalig topman Wim Dik zelf heeft verzonnen. Dat moest de naam zijn en niets anders.

In *De Koude Kermis van KPN* vertellen Patrick Bernhart (strategisch adviseur) en Jan Maarten Slagter (hoogleraar Nyenrode) het verhaal van het staatsbedrijf, dat eerst zelfstandig werd. Dat naar de beurs ging. Dat vervolgens een ratjetoe aan buitenlandse overnames deed. Dat in het kader van voortschrijdend inzicht werd opgesplitst in een post- en telefoonbedrijf. De telefoonexploitant ging verder als KPN.

Toen kwam de knotsgekke tijd met de internet-zeepbel. Met een gewaagde overname in Duitsland die verkeerd afliep. Minister van Financiën Gerrit Zalm stak, hoewel liberaal in hart en nieren, 1,7 miljard euro staatskapitaal in

de redding van KPN. Hij verdiende het dubbel en dwars terug.

De nieuwe topman Ad Scheepbouwer deed de rest. Reorganisatie volgde op sanering. En diens opvolger Eelco Blok, de tweede keus van de commissarissen, kreeg in 2011 de leiding over een financieel 'uitgehongerd' bedrijf dat bovenal de beleggersbelangen had gediend. Blok sloeg een halfslachtige overnamepoging van de Mexicaanse telefoonmiljardair Carlos Slim af. Na het echec met de overname van ABN Amro wilde men in politiek Den Haag niet dat er nóg een groot bedrijf met een vitale infrastructuur in buitenlandse handen zou 'verdwijnen'. Nu is KPN terug bij af. Terug in Nederland.

De Koude Kermis van KPN is het vol vaart geschreven relaas van deze rit in een achtbaan. Soms zelfs met iets te veel vaart, het duizelt je van nieuwe producten en fusie- en overnamegesprekken die bijna steeds op niets uitliepen.

Wat ontbreekt is een afsluitend analytisch hoofdstuk, met bijvoorbeeld de vraag of het met een ex-staatsbedrijf op een relatief kleine thuismarkt anders had kunnen aflopen dan nu met KPN. Ook is het jammer dat de bronvermelding bij bevindingen van de auteurs niet altijd concreet is, zodat onduidelijk blijft welke nieuwe feiten zijn opgediept.

Maar daar staat veel tegenover. De biografie van een onderneming op het kruispunt van technologie, expansie en overmoed. Mild-kritisch commentaar op het optreden van de achterenvolgende topmanagers en commissarissen die nogal eens achter de feiten aanliepen en meestal geen serieuze ervaring hadden in de bedrijfstak. En rake typering van de hoofdrolspelers. Zoals die van ex-topman Dik die thuis broeit van ongenoegen omdat saneerder Scheepbouwer zijn 'levenswerk' afbreekt.

Menno Taminga